

Samenwerking binnen OV sterk verbeterd

Aanleiding, doel en uitgangspunten

De initiatiefnemers van Samen op Reis zijn in de zomer van 2012 bij elkaar gekomen om de samenwerking binnen het OV te versterken. De initiatiefnemers zijn bestuurders van opdrachtgevende overheden, OV-bedrijven, kennis- en service-instituten en de reizigersorganisatie Rover. Aanleiding voor het initiatief waren de slechte verhoudingen in de sector. Het feit dat elke gegunde concessie werd aangevochten door de verliezende OV-bedrijven was daarvan een goed illustratie. Daarnaast lukte het niet om tot goede afspraken te komen over bijvoorbeeld uniformering van tarieven, gecombineerde abonnementen en acceptatie van elkaars vervoersbewijzen. Zowel de OV-bedrijven als de opdrachtgevende overheden kozen voor optimalisering van de eigen bedrijfsvoering en concessies in plaats van optimalisering van de OV-keten als geheel. De reiziger heeft juist bij het laatste belang. De filosofie bij de oprichting van Samen op Reis was om als belangrijke spelers in het OV op basis van persoonlijk commitment tot verbetering in de samenwerking te komen. Gezamenlijk uitgangspunt is dat verbeteringen die in het belang van de reiziger zijn én een integrale positieve business case kennen niet alleen groen licht krijgen maar zich ook persoonlijk door de initiatiefnemers worden gedragen. Om dit handen en voeten te geven is door de initiatiefnemers in het voorjaar van 2013 een manifest gepresenteerd, waarin naast een gezamenlijke visie ook zestien concrete initiatieven voor verbetering van de OV-keten werden gepresenteerd. We memoreren hieronder enkele spraakmakende resultaten. Voor het volledige overzicht wordt verwezen naar de www.samenopreis.nl.

Enkele initiatieven eruit gelicht

Een mooi voorbeeld is de *optimalisering van regionaal OV-aanbod* in Noord-Nederland. In het noorden van het land wordt het OV-aanbod van treinen en bussen op elkaar afgestemd. Daarbij zijn naast de drie regionale vervoerders (NS, Arriva en QBuzz) ook de provincies Groningen en Friesland en het OV Bureau Groningen-Drenthe betrokken. De afstemming blijft niet beperkt tot een goed aansluiting van aankomst en vertrektijden, maar er wordt ook gezamenlijk gekeken hoe de lijnvoering in het netwerk als geheel te optimaliseren. Dit gaat voor het eerst over de concessiegrenzen heen.

Ook de initiatieven om tot *gezamenlijke reisproducten* te komen laten enkele mooie voorbeelden zien. Zo zijn voor het eerst voor alle OV-bedrijven gezamenlijke promotieacties ondernomen om nieuwe reizigers in het OV te lokken in samenwerking met winkelketens als Kruitvat. Daarnaast zijn er belangrijke stappen gezet voor het woonwerk- en zakelijk verkeer. Met de introductie van bijvoorbeeld de Business Card kunnen reizigers nu met één kaart gebruik maken van al het OV en aanvullende mobiliteitsdiensten. Tot slot is in samenwerking met werkgeversorganisaties Budget Zeker een abonnement voor het gehele OV ontwikkeld speciaal gericht op het woonwerkverkeer. Ook het initiatief Low Car Diet gericht op stimuleren van structureel gebruik van het OV in plaats van auto's door bedrijven verdient in dit verband vermelding. Samen op Reis heeft dit initiatief van harte ondersteund.

Samen op Reis

OpStap naar een beter OV

Een belangrijke onderwerp van gesprek in Samen op Reis was de wens tot *verbetering van de concessiesystematiek*. De klacht is dat concessies door allerlei detailvoorschriften te rigide zijn geworden. In samenwerking met KpVV/Crow heeft de Zwiggelgroep als denktank van Samen op Reis een aanpak ontworpen dat als doel heeft om te komen tot meer flexibele en innovatieve vormen van concessieverlening. Om dit in de praktijk te laten landen is echter een zaak van lange adem. Om de ontwikkeling van een betere concessie te stimuleren heeft Samen op Reis in 2015 de provincie Overijssel de prijs toegekend voor het meest innovatieve bestek. De studiereis naar Keulen in datzelfde jaar heeft de leden van de initiatiefgroep geleerd dat het mogelijk is om als overheden en OV-bedrijven gezamenlijk tot een samenhangend aanbod voor het OV te komen.

In de afgelopen twee jaren is bij Samen op Reis meer de nadruk komen te liggen op ontwikkeling en versterking van *relatienetwerken* in de sector gericht op vernieuwing van het OV. Een bijzondere activiteit in dat verband is de Summer Challenge. In 2016 en 2017 zijn met veel succes jonge medewerkers uit de OV-sector met elkaar aan de slag gegaan om met frisse en doorbrekende initiatieven te komen. Het is voor de toekomst van groot belang dat jonge professionals uit verschillende organisaties in de OV-sector elkaar leren kennen en samenwerking vanzelfsprekend vinden.

Van deur tot deur als gezamenlijk motto

Verbetering van de onderlinge verhoudingen in het OV is in de afgelopen jaren zichtbaar geworden. Het initiatief Samen op Reis heeft daar een belangrijke bijdrage aan geleverd. De betekenis van samenwerking in de OV-keten is duidelijker dan ooit in het beleid van de rijksoverheid tot uitdrukking gekomen. Zo is de Lange Termijn Spooragenda uit 2014 geen toekomstvisie op de ontwikkeling van alleen het spoor geworden, maar vooral een visie op het OV als geheel. Niet toevallig werd in dit beleidsdocument 'van deur tot deur' als centrale doelstelling gemunt. Als onderdeel van de Lange Termijn Spooragenda zijn onder meer de landelijke en regionale spoor- en OV-tafels opgericht. Niet lang daarna heeft het NOVB eindelijk doorzettingsmacht gekregen in zaken rond betalingen, abonnementen en tarieven, en de beschikbaarheid van data uit de OV-chipkaart. De geest van samenwerking heeft in 2015 ook bijgedragen aan de oprichting van een nieuwe branchevereniging en de coöperatie TLS voor beheer van de OV chipkaart.

Conclusie

De samenwerking in het OV is de afgelopen vier jaar sterk verbeterd. Het initiatief Samen op Reis heeft daar een belangrijke praktische en morele bijdrage aan geleverd. De sleutel tot succes van Samen op Reis was het informele karakter en het persoonlijk commitment van de initiatiefnemers. De verbetering van de onderlinge verhoudingen heeft er voor gezorgd dat er nieuwe verbanden zijn ontstaan – spoor- en OV-tafels, branchevereniging, – en dat het reeds bestaande overleg in het NOVB meer slagkracht heeft gekregen. Daarmee is het nog niet allemaal rozengeur en maneschijn. Integendeel: de verbeterde verhoudingen dienen zich stevig te wortelen in de sector om voor de reiziger zichtbare resultaten te bewerkstelligen. Daar is het uiteindelijk om te doen. De rol van Samen op Reis als aanjager van de samenwerking zit er echter op. Met trots kijken de initiatiefnemers terug op de behaalde resultaten en sluiten na vier jaar hun activiteiten feestelijk af op een mooie OV-locatie: restaurant 1^e klas op het centraal station van Amsterdam.